

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Q. 2. An adulter occultus petere possit debitum conjugale à conjugè
adulterium ignorante?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

Id, quod haud obscure colligitur ex *Extravag. Joannis XXII, Antiquae de voto*. Si tamen tempore emissionis voti cogitasset, & agnovisset se aliter votum exsolvere non posse, quàm Religionem ingrediendo; tunc ad id se obligasse censeretur; aliàs irritoria esset promissio, & qui finem promittit, implicitè etiam promittit executionem medii unici, si illud necessarium esse intelligat; medium autem unicum exequendi tunc votum esset ingressus Religionis. Secùs si id in mentem ipsi non venerit, vel non intellexerit, ut notavit etiam *Coninck. D. 34. dub. 5. Concl. 3.* nam tunc non præsumeretur habuisse intentionem se se obligandi ad medium tam arduum, & difficile.

446 Ad 2. Q. Iciendum est, quadrupliciter jus conjugalis debiti admitti posse, videlicet ratione voti, ratione incestus, ratione adulterii & ratione cognationis spiritualis, ut docet communis DD. Unde dubium exoritur, an conjux adulter occultus possit debitum petere ab altero Conjuge, adulterium ignorante? ubi

Multorum valdè probabilis sententia affirmat, talem adulterum eo ipso privatum esse jure exigendi, & tantùm posse humiliter petere, seu se insinuare gratià placendi uxori, ne onus matrimonii nimis aliàs grave reddatur. Ita *Navarr. in man. cap. 23. n. 23. Re-*

bell. l. 2. q. 17. n. 3. Rodriq. p. 1. cap. 243. Cov. 4. decret. 2. p. c. 27. §. 2. Rosella verb. debitum num. 17. Tabien. matr. 4. q. 6. n. 7. Arm. verb. matrimonium n. 77. Petr. de Lop. de matrim. q. 62. a. 1. dub. 1. putans id esse certum, aliq. i. Moventur, 1. Quia quàmprimùm adulterium à conjuge committitur, pars innocens illicò re vera, & coram Deo absoluta est à debito reddendo; ergo adulter non potest petere tanquam debitum, cum re vera debitum non sit: ant. prob. inde, quia si conjux innocens nòsset alterius adulterium, maneret absolutus secundùm omnes; notitia autem facti non absolvit re ipsa, sed ipsum factum: ergo ante notitiam erat re ipsa absolutus, solùmque tenebatur ex conscientia erronea. 2. Quia Creditore ratione ignorantia debitum non petente, non eximitur propterea debitor ab obligatione solvendi: sed eo ipso, quòd conjux adulteretur, est debitor alteri immunitatis & exemptionis ab obligatione reddendi: ergo licet innocens ex ignorantia minimè petat hoc libertatis debitum, non manet adulter liber, nec potest illi libertati contravenire exigendo. 3. Quia reddere ex obligatione, & exigere sunt correlativa: sed uxor talis adulteri non tenetur re vera reddere, sed tantùm ex conscientia erronea: ergo vir adulter non potest exigere. 3. Quia lex impediens dominium rei, non est merè pœnalis, sed statim incurritur pa-

patrato adulterio, cum sit pure
privativa.

447 Sententiam oppositam tenent
Cajetan. t. 1. tr. 31. opusc. 17. respon.
4. Sotus 4. d. 36. q. un. a. 4. Sanch.
l. 1. D. 68. n. 4. Coninck. D. 23.
dub. 12. n. 87. Palao D. 3. pun. 4.
§. 10. Laym. l. 5. tr. 10. p. 3. c. 1.
Turrecr. Petr. Sotus, Ledesm.
Palacios, & alii. Ratio est; quia
quod conjux adulter propter adul-
terium privetur jure petendi de-
bitum, est id in poenam sui delicti,
eod quod frangenti fidem, fides me-
rito non servetur: atqui reus, qua-
lis est adulter se ipsum ad poenam
condemnare non debet, nemine
agente, aut excipiente, nec tene-
tur prodere suum delictum, ut a
Judice, vel ab uxore in poenam il-
lius jure exigendi privetur: ergo
quamdiu delictum non constat u-
xori, ut adulterum per exceptio-
nem elidat, non privatur jure de-
bitum exigendi, nec ipse tenetur
esse suae poenae executor, praeser-
tim cum conjux a debiti petitione
abstinere plerumque non possit,
quin criminis commissi suspicio, alia-
ve incommoda oritura sint. 2. Quia
haec est poena conventionalis jure
divino, & naturali inducta, ut
frangenti fidem, fides non servetur,
matrimonium enim est quaedam so-
cietas, contractus, & foedus: at-
qui poena conventionalis non debet
ante sententiam Judicis, vel
saltem antequam pars ipsa petat, ut

patet in aliis contractibus, & foed-
eribus, ubi reus non est privatus;
sed privandus, ut si filius occul-
tum crimen in patrem admittat,
exheredatione dignum, &c. 3.
Quia, quando conjux ipso jure
privatur debiti petitione, non est
in alterius potestate hanc poenam
remittere, v. g. si incestum cum
sorore conjugis admittat, vel
communem filium e sacro fonte
levet: ergo cum conjux innocens
possit inferre, vel remittere adul-
tero poenam non exigendi debitum,
signum est, illum non ipso jure subire
hanc poenam, sed tunc duntaxat,
cum ea a conjuge innocente illi de-
cernitur, ut adeo adulterium non
ipso jure privet adulterum jure pe-
tendi debitum, sed innocenti con-
cedat potestatem ipsum privandi &
repellendi. Et haec sententia pro-
babilior videtur, & conformior
praxi sacrorum tribunalium. Unde
ad argumenta in contrarium pro-
posita responderi potest.

Ad 1. R. innocentem non eo
ipso absolutum esse ab obligatione
reddendi, sed jus duntaxat habe-
re, quod ipse in foro conscientiae
possit se absolvere, si sibi factum,
seu adulterium constaret, & quam-
vis notitia facti non absolvat, sed
ipsum factum, est tamen ea notitia
conditio, sine qua non, ut juste
possit innocens se absolvere, &
conjugem adulterum repellere,
seu privare jure exigendi.

Ad

Ad 2. diff. min. est debitor ita, ut teneatur se prodere, & spoliare, n. est debitor eo in sensu, ut scilicet conjux innocens delicti conscius possit se absolvere ab obligatione reddendi, C. sic qui fregit contractus fidem, est debitor pœnæ conventionalis, non tamen ita, ut teneatur illam offerre, sed ad eum sensum, ut alter jus habeat ab illo exigendi.

Ad 3. n. min. tenetur enim eousque reddere, donec innocens adulterii conscius se ab ea obligatione absolvat; nam ante talem absolutionem seu exceptionem non est sua possessione spoliandus.

Ad 4. n. in casu adulterii legem esse purè privativam, statimque incurri, hoc ipso, quòd adulter privetur jure exigendi debitum in pœnam sui delicti; adeoque pœnalis sit, seu potius conventionalis, ut dictum est suprâ, quæ non debetur ante sententiam Judicis, vel saltem antequam pars ipsa petat.

448 Ad 3. Q. An uxor sciens maritum votò castitatis obstrictum esse, possit, aut teneatur debitum reddere, quidam existimant, quoties conjux graviter delinquit exigendo, toties similis culpæ reum esse conjugem reddentem, atque adeò nec posse, nec teneri reddere, sed reddendo graviter peccare. Rationem dant 1. Quia talis non habet jus exigendi, sed petit injustè,

hoc ipso, quòd ipsa exactio peccaminosa sit, si enim jus haberet, & justè peteret, exactio illa immunis esset à culpa; ergo & reddens similiter peccat, cum reddendo alterius peccato cooperetur, & consentiens redditioni, consentiat petitioni, seu peccato exigentis, 2. Quia conjugi debitum petenti in loco sacro per se non licet illud reddere, quamvis suum petat, & solius sacrilegii sit reus: ergo neque licebit, quando adversus alias virtutes delinquit, cum non sit major ratio, & voto castitatis ligatus id petens crimen quoque sacrilegii admittat. 3. Quia bonum spirituale conjugis præstat corporali: ergo si petenti cum notabili damno corporali proprio, aut alieno v. g. prolis, debitum reddendum non est, à fortiori reddendum non erit, quando petens incurrit damnum spirituale petendo. Alii è contrâ, idque probabilius cum Diana p. 3. tr. 5. R. 196. & Bonac. de matr. q. 4. pun. 3. Petr. Soto lect. 16. de matr. Sanch. l. 9. D. 6. Coninch. D. 34. dub. 4. Laym. l. c. aliisque, arbitrantur, & petere posse, & etiam reddere teneri alteri conjugi petenti; quia per votum non amisit dominium corporis alterius conjugis per matrimonium acquisitum, sed tantum peccat exigendo in ordine ad Deum, cui fidem voti violat: ergo conjux, à quo exigitur, tenetur ex justitia reddere: sicut si nummos apud alterum à se depositos peteret ad for-